

تاثیر کوتریموکسازول بر رفتارهای جنسی و تغییرات بافت بیضه در موش‌های صحرایی نر بالغ

دکتر مختار مختاری^۱، دکتر سعید خاتم ساز^۱، زهره ملکی تکلیمی^۲

خلاصه

سابقه و هدف: گزارش‌های پراکنده‌ای از اثرات داروی کوتریموکسازول بر روی اسپرماتوژنز ارایه شده، اما در مورد اثر این دارو بر رفتارهای جنسی سوابقی مشاهده نشده است. طبق گزارشات، تاثیر کوتریموکسازول در روند اسپرماتوژنز و بافت شناسی بیضه به اثبات رسیده است. هدف از این تحقیق تعیین تاثیر داروی کوتریموکسازول بر رفتارهای تولید مثلی موش‌های صحرایی نر بالغ در سال ۱۳۸۲ می‌باشد.

مواد و روش‌ها: در این مطالعه‌ی تجربی تعداد ۵۰ سر موش صحرایی نر بالغ از نژاد ویستار انتخاب و به ۵ گروه ۱۰ تایی تقسیم شدند. وزن موش‌ها ۲۰۰ تا ۲۲۰ گرم بود. گروه ششم حلال دارو و گروه‌های تجربی نیز به ترتیب مقادیر ۱۲۰، ۶۰ و ۳۰ میلی گرم بر کیلو گرم داروی کوتریموکسازول دریافت کردند، گروه کنترل نیز هیچ ماده‌ای دریافت نمی‌کرد. دارو به مدت ۱۴ روز به صورت زیر جلدی تزریق شد. پس از هر بار تزریق رفتارهای جنسی مشاهده و در پایان روز چهاردهم بیضه‌ها خارج و مقاطع بافتی تهیه و به وسیله‌ی میکروسکوپ نوری بررسی شدند.

یافته‌ها: مدت زمان تاخیر در جفت گیری، مدت زمان تاخیر در دخول، دوره‌ی زمانی پس انزالی و مدت زمان تاخیر در انزال افزایش معنی داری را در مقایسه با گروه کنترل نشان دادند ($P < 0.05$) و تعداد دفعات جفت گیری همراه با دخول و دوره‌ی زمانی بین دخولی کاهش یافتند ($P < 0.05$). فاکتورهای تعداد دفعات جفت گیری بدون دخول و کفایت جفت گیری هیچ تغییری را نشان ندادند. بررسی هیستولوژیکی بافت بیضه نشان داد که تجویز کوتریموکسازول با مقدار ۱۲۰ میلی گرم بر کیلو گرم باعث کاهش تراکم اسپرماتوزوئیدها در لوله‌های منی ساز و کاهش سلول‌های سرتولی می‌شود اما تغییری از نظر آرایش و تعداد سلول‌های لایدیگ به وجود نمی‌آورد.

نتیجه گیری و توصیه‌ها: بر اساس این تحقیق و مطالعات سایر محققان احتمالاً کوتریموکسازول باعث کاهش انگیزش و عملکرد جنسی می‌شود. هم‌چنین کوتریموکسازول با تاثیر مستقیم بر بافت بیضه باعث از بین رفتن اسپرماتوزوئید و کاهش سلول‌های سرتولی می‌شود.

واژگان کلیدی: کوتریموکسازول، رفتارهای جنسی، بافت بیضه، اسپرماتوژنز، موش صحرایی

مقدمه

خصوص در کشورهای در حال توسعه می‌باشد. به همین دلیل دانش مربوط به روش‌های جلوگیری از بارداری و باروری پیشرفت زیادی کرده است و نقش مهمی از تحقیقات پیرامون تولید مثل را تشکیل می‌دهد. در این میان ابداع روش‌های ضد باروری که مردان در آن مشارکت فعال‌تری داشته باشند لازم و ضروری به

امروزه مشخص شده است که رفتارهای جنسی می‌تواند تحت تأثیر عوامل مختلفی از قبیل داروها و هورمون‌ها قرار گیرند. اگر چه بروز رفتارهای جنسی در پستانداران در زمان نزدیکی می‌تواند منجر به یک تولید مثل موفق و در نتیجه تکثیر و بقای نسل شود، از طرف دیگر مشکلی که امروزه بشر با آن رو به رو است افزایش بی‌رویه‌ی جمعیت در جهان به

^۱ دکترای فیزیولوژی، استادیار دانشگاه آزاد اسلامی واحد کازرون

^۲ کارشناس ارشد زیست‌شناسی دانشگاه آزاد اسلامی واحد کازرون